

چکیده:

در این پژوهش به منظور شناسایی امکانات سایتهای کتابخانه‌های ایرانی در محیط وب و تهیه راهنمای این سایتهای با استفاده از چک لیست و از طریق جستجو در اینترنت به شناسایی و مقایسه امکانات سایتهای کتابخانه‌ها پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد از مجموع 49 سایت از نظر مکان استقرار مؤسسات حامی سایتهای 73 درصد یعنی 36 مورد از مؤسسات در تهران مستقر هستند. پنجاه و یک درصد از سایتهای دارای اپک می‌باشند. دوازده درصد از سایتهای دارای اپک از نرم افزار سیمرغ بهره برده‌اند. چهل و هفت درصد از مؤسسات دارای سایت کتابخانه دانشگاهی هستند و 45 درصد از سایتهای فاقد صفحه و راهنمای فارسی می‌باشند.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های ایران/اپک‌ها"(2)/ دانشگاه‌های ایران/سایتهای ایرانی/مؤسسات ایرانی(3)/نرم‌افزارهای فارسی کتابخانه‌ای

مقدمه:

امروزه مؤسسات، سازمانها و افراد با استفاده از امکانات وب جهانی به معرفی و ارائه توانائیهای خود از طریق این رسانه می‌پردازند. تلاش جهت ارائه راهنمای سایتهای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی و تجزیه و تحلیل امکانات این سایتهای از جمله دلمشغولیهای کتابداران و اطلاع‌رسانان می‌باشد. در این مقاله ابتدا از طریق وب به گردآوری آدرس اینترنتی مؤسسات ایرانی اقدام شد. سپس با بررسی دقیق تر، آدرس آن دسته از مراکزی که در سایت خود صفحاتی را به کتابخانه اختصاص داده اند، شناسایی شد. در مرحله بعد به بررسی و تجزیه و تحلیل این سایتهای از دیدگاه مکان جغرافیایی مؤسسه، برخورداری از اپک، نوع نرم افزار به کار رفته در اپک، نوع سازمان های حمایت کننده سایتهای، برخورداری سایتهای از صفحات و راهنمای فارسی، تعیین چگونگی کیفیت دسترسی به سایت ها، و همچنین ارائه راهنمای سایتهای کتابخانه‌های ایرانی در محیط وب پرداخته می‌شود.

هدف و فایده پژوهش

هدف از این پژوهش در درجه اول شناسایی و تهیه راهنمای آن دسته از سایتهای مؤسسات ایرانی است که صفحاتی را به کتابخانه مؤسسه اختصاص داده اند و در درجه بعد شناسایی امکانات معرفی شده در صفحات مربوط به کتابخانه ها می‌باشد. فایده این پژوهش در کمک

به کتابداران و اطلاع رسانی در راستای استفاده از اپک‌های سایتها و شناسایی امکانات و ارتباط با مؤسسات و مراکز و استفاده از امکانات و توانائیهای آنها می باشد. همچنین با ارائه مقایسه ها و بررسی های صورت گرفته مؤسسات صاحب سایت کتابخانه به وضعیت و جایگاه امکانات سایت کتابخانه خود پی برده و در جهت تحول و ارتقاء آن خواهند کوشید.

پرسش های اساسی پژوهش

الف. کدام یک از مؤسسات و مراکز ایرانی در سایت خود صفحاتی را به کتابخانه مؤسسه اختصاص داده اند؟

ب. پراکندگی جغرافیایی مراکز و مؤسسات ایرانی دارای سایت حاوی بخشهای مربوط به کتابخانه چگونه است؟

ج. پراکندگی نوع مؤسسات دارای سایت چگونه است؟

د. پراکندگی سایت ها از نظر برخورداری از اپک چگونه است؟

ه. پراکندگی سایتها از نظر برخورداری از صفحات و راهنمای فارسی چگونه است؟

و. پراکندگی سایتها از نظر نوع نرم افزارهای بکار رفته در اپک چگونه است؟

روش کار

در این پژوهش برای گرد آوری مشخصات سایت‌های ایرانی از دو راهنمای بزرگ و معروف اینترنت یعنی یاهو(4) و اپن دایرکتوری(5) استفاده شد. برای جستجوی این سایتها در فهرست کلیدواژه‌های این دو راهنما به بخش کشورها، و کشور ایران، و مؤسسات و سازمانها مراجعه شد و از این طریق تعداد زیادی آدرس به دست آمد. در مرحله بعد با مراجعه به تک تک آدرس ها به بررسی چگونگی مطابقت سایتها با جامعه، هدف، و پرسش های اساسی پژوهش پرداخته شد که در نهایت 49 سایت شناسایی و در این پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفت(6).

روش گرد آوری اطلاعات

در این پژوهش آدرس سایت های شناسایی شده به منظور رعایت دقت و سرعت از محیط اینترنت اکسپلورر(7) به صورت مستقیم به نرم افزار ام اس ورد(8) منتقل شد. همچنین با استفاده از چک لیست اطلاعات مورد نیاز برای پاسخگویی به پرسش های اساسی پژوهش و انجام تجزیه و تحلیل از سایت ها گرد آوری شد.

یافته‌های پژوهش

پرسش الف. کدامیک از مؤسسات ایرانی در سایت خود صفحاتی را به کتابخانه مؤسسه اختصاص داده اند؟

در مجموع 49 مؤسسه ایرانی در زمان پژوهش (تابستان و پائیز 1380) در سایت خود صفحاتی را به کتابخانه اختصاص داده اند که این مؤسسات در دو رده مؤسسات دانشگاهی و غیر دانشگاهی به شرح ذیل تقسیم‌بندی شده‌اند:

الف. مؤسسات دانشگاهی

1. دانشگاه صنعتی امیر کبیر
2. دانشگاه الزهرا
3. دانشگاه گیلان
4. دانشگاه علم و صنعت
5. دانشگاه صنعتی اصفهان
6. دانشگاه خواجه نصیر الدین طوسی
7. دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه
8. دانشگاه پیام نور
9. دانشگاه شهید بهشتی
10. دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
11. دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
12. دانشگاه شیراز
13. دانشگاه صنعتی شریف
14. دانشگاه تربیت مدرس
15. دانشگاه تبریز
16. دانشگاه تهران (کتابخانه مرکزی)
17. دانشگاه بوعلی سینا همدان
18. دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد
19. کتابخانه میرزای شیرازی دانشگاه شیراز
20. دانشکده ریاضیات دانشگاه فردوسی
21. دانشکده علوم دانشگاه تهران

22. دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران جنوب

23. کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی

ب. مؤسسات غیر دانشگاهی

1. مؤسسه مطالعات بین المللی انرژی

2. سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران

3. وزارت جهاد کشاورزی

4. سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

5. مرکز اطلاع رسانی نیرو

6. مرکز آمار ایران

7. مرکز امور مشارکت زنان

8. مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

9. مرکز تحقیقات استراتژیک

10. مرکز اطلاعات ساختمان و مسکن

11. کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

12. مرکز آموزش مدیریت دولتی ایران

13. معاونت پژوهشی وزارت امور خارجه

14. مرکز اطلاع رسانی وزارت جهاد کشاورزی

15. مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

16. پژوهشکده علوم انسانی

17. کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

18. پژوهشگاه صنعت نفت

19. انستیتو پلیمر ایران

20. مرکز تحقیقات فیزیک نظری (پژوهشکده دانشهای بنیادی)

21. مرکز تحقیقات نیرو

22. مرکز ملی اقیانوس شناسی

23. پژوهشگاه بین المللی زلزله شناسی

24. کتابخانه مجلس شورای اسلامی

25. مرکز جهانی اهل بیت

26. مؤسسه تحقیقات برنامه ریزی و توسعه

پرسش ب. پراکندگی جغرافیایی مراکز و مؤسسات ایرانی دارای سایت حاوی بخشهای مربوط به کتابخانه چگونه است؟

طبق اطلاعات نمودار شماره 1 از مجموع 49 مؤسسه شناسایی شده 47 درصد دانشگاهی و 53 درصد مؤسسه غیر دانشگاهی می باشد. این امر در ظاهر نشان دهنده توجه به نسبت برابر مؤسسات دانشگاهی و غیر دانشگاهی به کتابخانه از حیث حضور در اینترنت می باشد، ولی در واقع با توجه به تعداد محدود دانشگاه ها نسبت به مؤسسات غیر دانشگاهی این برداشت نمی تواند صحیح باشد.

پرسش ج. پراکندگی جغرافیایی مراکز و مؤسسات ایرانی دارای سایت چگونه است؟ بر اساس اطلاعات نمودار شماره 2 از مجموع 49 مؤسسه شناسایی شده 73 درصد در تهران و 17 درصد در شهرستان مستقر می باشد. در این خصوص لازم به ذکر است از کل مراکز مورد بررسی تنها 2 مؤسسه غیر دانشگاهی و 11 مؤسسه دانشگاهی در شهرستان مستقر می باشد. با توجه به تجمع امکانات، نیروی متخصص، و جمعیت در پایتخت بیشترین تعداد مؤسسات دانشگاهی و غیر دانشگاهی بالطبع در تهران فعال هستند، و این باعث شده است که در مقایسه صورت گرفته شده در نمودار شماره 2 به نظر برسد که میزان توجه به کتابخانه ها از حیث حضور و معرفی آنها در محیط اینترنت در بین مؤسسات دانشگاهی و غیر دانشگاهی مستقر در تهران بیش از مؤسسات مستقر در شهرستان باشد.

پرسش د. پراکندگی سایت ها از نظر بر خورداری از اپک چگونه است؟

بر اساس اطلاعات نمودار شماره 3 از مجموع 49 مؤسسه مورد بررسی 51 درصد دارای امکانات اپک و 49 درصد فاقد اپک می باشد. با توجه به این نکته که یکی از نقاط اصلی قوت سایتها و صفحات کتابخانه ها در محیط اینترنت ارائه فهرست سازماندهی شده و قابل سرچ انواع منابع و متون موجود در مجموعه کتابخانه می باشد، حسی می شود که کتابخانه ها احتمالاً توجه لازم را به سازماندهی منابع خود در غالب الکترونیکی ننموده اند و یا چنانکه

این توجه صورت گرفته این مسئله را مد نظر قرار نداده اند که لازم است این منبع مهم بر روی سایت قرار گیرد.

پرسش ه. پراکندگی سایت ها از نظر برخورداری از صفحات و راهنمای فارسی چگونه است؟

بر اساس داده های نمودار شماره 4 از 49 مؤسسه مورد بررسی سایت 55 درصد از مؤسسات دارای صفحه و راهنمای فارسی بوده و سایت 45 درصد از مؤسسات فاقد این ویژگی می باشد. استفاده از زبان انگلیسی در طراحی سایتها به علت فراگیر بودن این زبان در جهان امروز، علی الخصوص در محیط اینترنت نقشی مهم در معرفی امکانات کتابخانه مؤسسات در سطح جهان دارد. اما در کنار این مسئله لازم است به زبان رایج و ملی نیز توجه شود، زیرا بخش مهم و شاید بیشتری از مخاطبان سایتها و صفحات کتابخانه های ایرانی مخاطبان فارسی زبان می باشند که شاید آشنایی با زبان انگلیسی ندارند و یا تسلط کافی به این زبان ندارند. بنا براین با توجه به داده های نمودار شماره 4 احساس می شود در طراحی سایتها و صفحات وبی کتابخانه ها در داخل کشور لازم است توجه بیشتری به تهیه و تنظیم صفحات و راهنمای سایتهای کتابخانه ها به زبان فارسی صورت بگیرد.

پرسش و. پراکندگی نوع نرم افزارهای مورد استفاده در اپک ها چگونه است؟

بر اساس داده های نمودار شماره 5 از 49 مؤسسه مورد بررسی 25 درصد از نرم افزار سیمرغ، 20 درصد از نرم افزار پارس آذرخش، 4 درصد از نرم افزار بیستون و 2 درصد از نرم افزار کاوش استفاده کرده اند. و در مجموع 49 درصد دیگر فاقد اپک بوده و در بخش کتابخانه سایت خود بیشتر به معرفی امکانات، آمار و مشخصات کتابخانه، ارائه فهرست غیر قابل کاوش منابع و در نهایت ارائه فهرست منابع با قابلیت کاوش محدود پرداخته اند. داده های این نمودار در واقع تابعی از داده های نمودار شماره 3 و پرسش د در خصوص مقایسه مؤسسات از منظر ارائه اپک کتابخانه در سایت می باشد. در واقع با توجه به این نکته که کتابخانه ها توجه کافی به بهره گیری لازم و گسترده از تکنولوژی اپک ننموده اند، بالطبع استفاده گسترده ای نیز از نرم افزارهای کتابخانه ای فارسی در سایت کتابخانه ها صورت نگرفته است. اما در همین حد نیز با توجه به تعداد محدود نرم افزارهای تقریباً جامع کتابخانه ای در زبان فارسی، دو نرم

افزار نوسا و در واقع نسل جدید آن سیمرغ و نرم افزار پارس آذرخش از تسلط کامل در این حوزه برخوردارند که امری عجیب و دور از انتظار نمی باشد.

جدول شماره 1. مقایسه ویژگیها و مشخصات مختلف سایتها و موسسات مورد بررسی

ردیف	نام موسسه	آدرس وبی	بر خور دار ی از اپک فارسی	ص فحه و راه نما ی	نرم افزار	نوع مو سسه	مکان	ار ت با ط با سا ی ت در مر حله دو م	ار ت با ط با سا ی ت در مر حله او ل
1	کتابخانه دانشگاه صنعتی امیرکبیر	www.aku.ac.ir	+	-	سپه مرغ	دانشگاه شهی	تهران	+	+
2	کتابخانه	www.azzahra.ac.ir/persian/central.htm	+	+	پار	دانشگاه	تهران	-	+

								ین طوسی	
+	+	شهر ستا ن	داز شگا هی	پار س آذر خ ش	-	+	www.kums.ac.ir/library/home.htm	کتابخا نه دانشگاه علوم پزشکی کرمان شاه	7
-	+	تهرا ن	داز شگا هی	-	-	-	www.pnu.ac.ir/latin/home.html	کتابخا نه دانشگاه پیام نور	8
-	+	تهرا ن	داز شگا هی	بی س تون	+	+	www.sbu.ac.ir/simwebclt/fs_email/htm	کتابخا نه دانشگاه شهید بهشتی	9
-	+	شهر ستا ن	داز شگا هی	-	-	-	www.shiraz.ac.ir/research/libraries/libraries/html	کتابخا نه دانشگاه شیراز	10
+	+	تهرا ن	داز شگا	سی مرغ	+	+	www.sharif.ac.ir/?library	کتابخا نه	11

			هی					دانشگاه صنعتی شریف	
-	+	شهر ستا ن	داز شگا هی	بی س تون	-	+	www.tabrizu.ac.ir	کتابخا نه دانشگاه تبریز	12
+	+	تهرا ن	داز شگا هی	پار س آذر خ ش	+	+	www.modares.ac.ir	کتابخا نه دانشگاه تربیت مدرس	13
+	+	تهرا ن	داز شگا هی	-	-	-	www.utcldc.ac.ir	کتابخا نه دانشگاه تهران	14
+	+	تهرا ن	داز شگا هی	-	-	-	www.basu.ac.ir/libraries/e-libraries.htm	کتابخا نه دانشگاه بوعلی سینا	15
-	+	شهر ستا ن	داز شگا هی	سی مرغ	+	+	www.um.ac.ir/tho/plibrary.htm	کتابخا نه دانشکد ه	16

							الهیات دانشگاه فردوسی مشهد	
-	+	شهر ستان ن	داز شگای هی	سی مرغ	+	+	www.um.ac.ir/lib-home/index.htm	17 کتابخانه دانشگاه ریاضیات دانشگاه فردوسی مشهد
-	+	شهر ستان ن	داز شگای هی	سی مرغ	+	+	www.um.ac.ir/	18 کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد
+	+	شهر ستان ن	داز شگای هی	-	-	-	www.shirazu.ac.ir/research/libraries/mirza/index.html	19 کتابخانه میرزای شیراز

								ی دانشگاه شیراز	
+		تهرا ن	داز شگا هی	سپ مرغ	-	+	www.hafez.ut.ac.ir/text/library/main.html	کتابخا نه دانشکد ه علوم دانشگاه تهران	20
-	+	تهرا ن	داز شگا هی	پار س آذر خ ش	-	+	www.azad.ac.ir/library/home.htm	کتابخا نه دانشگاه آزاد اسلامی تهران جنوب	21
+	+	شهر ستا ن	داز شگا هی	پار س آذر خ ش	+	+	www.zdmu.ac.ir/frame79.htm	کتابخا نه دانشگاه علوم پزشکی زاهدان	22
+	+	شهر ستا ن	غیر داز شگا	پار س آذر	-	+	www.mui.ac.ir/library/index.html	کتابخا نه دانشگاه	23

			هی	خ				علوم پزشکی اصفهان	
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	پارس آذر خ	+	+	www.agri-jahad.org	کتابخانه نه وزارت جهاد کشاورزی	24
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	-	+	-	www.irib.com/persidency/archives/default.htm	کتابخانه نه سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران	25
+	-	تهران	غیر دانشگاه تهران	سی مرغ	+	+	www.eic.org.ir/simwebcft/servmain	کتابخانه نه مرکز اطلاع سانی نیرو	26
-	+	تهران	غیر	-	+	-	www.sci.or.ir/persia/index	کتابخانه	27

		ن	داز شگا هی				htm	نه مرکز آمار ایران	
+	+	تهرا ن	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.women.or.ir/library/library.htm	کتابخا نه مرکز مشارک ت امور زنان	28
-	+	تهرا ن	غیر داز شگا هی	کاو ش	+	+	www.irost.com/english/persian/database/database.htm	کتابخا نه سازمان پژوه شهای علمی و صنعتی ایران	29
+	+	تهرا ن	غیر داز شگا هی	سی مرغ	+	+	www.iies.ac.ir/simorgh/nosaweb.dll	کتابخا نه موسسه مطالعا ت بین الم لی	30

								انرژی	
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	پارس آذر خش	+	+	www.nli.ir	کتابخانه نه ملی جمهوری اسلامی ایران	31
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	سیمرغ	+	+	www.niocripi-org/simorgh/nosaweb.dll	کتابخانه نه پژوه شگاه صنعت نفت	32
-	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	-	-	-	www.iranpolymerinstitute.org	انستیتو پلیمر ایران	33
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	سیمرغ	-	+	http://library.ipm.ac.ir	مرکز تحقیقات فیزیک نظری (پژوه شگاه دانشها	34

								ی بنیادی (	
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	سی مرغ	-	+	www.nri.ac.ir/simwebclt/fservmain.htm	مرکز تحقیقات نیروی	35
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	-	-	-	www.incoir.org	مرکز ملی اقیانوس شناسی	36
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	-	-	-	www.iiees.ac.ir/library/lib-index.html	پژوه شگاه بین‌المللی زلزله شناسی	37
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	پار س آذر خش	+	+	www.mailslib.com/farsi/par-f.htm	کتابخانه مجلس شورای اسلامی	38
+	+	تهران	غیر دانشگاه تهران	-	+	-	www.al-shia.com/html/far/index.htm	مرکز جهانی	39

			شگا هی				www.kandoocn.com	اهل بیت	
+	+	شهر ستا ن	غیر داز شگا هی	-	+	-	http://hawzah.net/per/definition.htm	مرکز تحقیقا ت کامپیو تری	40
+	+	تهرا ن	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.csr.ir/fars/information.htm	مرکز تحقیقا ت استراتژ یک	41
+	+	تهرا ن	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.icic.gov.ir/1256/nproject.htm	مرکز اطلاعا ت ساختما ن و مسکن	42
+	+	شهر ستا ن	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.aqrazavi.org/astan/952.htm	کتابخا نه مرکزی آستان قدس رضوی	43
+	+	تهرا	غیر	-	+	-	www.elixiran.com/persian/index.htm	مرکز	44

		ن	داز شگا هی				index.htm	آموزش مدیریت دولتی	
+	+	تهران	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.dre-mfa.gov.ir/index-far.html	معاونت پژوهشی وزارت خارجه	45
+	+	تهران	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.isis.net.ir/taaba/lib.1.htm	مرکز اطلاع سانی جهاد (سابق)	46
+	+	تهران	غیر داز شگا هی	-	+	-	www.irandoc.ac.ir/library-a.htm#aa	مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران	47
-	+	تهران	غیر داز شگا هی	-	-	-	www.ihcs.ir	پژوه شگاه علوم انسانی	48
+	-	تهران	غیر	-	-	-	www.irpd.ac.ir/library/default	انستیتو	49

					ult.htm	مطالعا ت و برنامه ر یزی توسعه
--	--	--	--	--	-------------------------	---

در جدول شماره 1 به ارائه آدرس اینترنتی و وضعیت سایتها با توجه به پرسشهای اساسی پژوهش پرداخته شده است. آدرسهای اینترنتی سایتها در واقع راهنمایی است برای کتابداران و علاقمندان به منظور دسترسی آسان و سریعتر به سایتها و اطلاعات موجود در آنها. در دو ستون پایانی جدول به چگونگی وضعیت ارتباط با سایتها در دو مرحله پرداخته شده است. داده های این دو ستون نشان می دهد تعداد 31 سایت یعنی 63 درصد در هر دو مرحله مراجعه به آنها قابل دسترسی بوده اند و تعداد 18 سایت یعنی 37 درصد در یک مرحله قابل دسترسی و در یک مرحله غیر قابل دسترسی بوده اند. از مجموع 18 سایت که در یک مرحله غیر قابل دسترسی و در یک مرحله قابل دسترسی بوده اند تعداد 5 سایت یعنی 28 درصد در مرحله اول غیر قابل دسترسی بوده اند و تعداد 13 سایت یعنی 72 درصد در مرحله دوم غیر قابل دسترسی بوده اند. تعدادی از سایتهای نیز در دو مرحله تلاش و حتی بیشتر قابل دسترسی نبوده اند و به همین دلیل در این پژوهش گنجانده نشده اند و آن 18 سایتی که در جدول شماره 1 مشخص شده اند که در یک مرحله قابل دسترسی نبوده اند در واقع دارای امتیاز منفی می باشند و باید در راستای رفع این نقیصه چنانچه همیشگی است کوشا باشند.

برای پژوهشهای آینده

- انجام پژوهشهای بعدی در فواصل زمانی شش ماه یا یک سال در مورد وضعیت سایتهای کتابخانه های ایران
- مقایسه سایتهای کتابخانه های ایرانی با سایتهای کتابخانه های سایر کشورها
- انجام پژوهشهایی دقیقتر در مورد ساختار سایتها از نظر طراحی، ویژگیهای فرامتنی، امکانات مولتی مدیا و سایر توانمندیهای

نتیجه گیری

امروزه آگاهی از امکانات کتابخانه ای برای بهره گیری هر چه بهتر در امور آموزشی-تحقیقاتی و پژوهشی و همچنین استفاده مشترک از منابع موجود جهت صرفه جویی ارزی و ریالی و سرعت در سرویس دهی از اهمیت بالایی برخوردار است. استفاده از امکانات وب برای معرفی این توانایی ها و همچنین بهره گیری از فن آوری اپک برای دسترس پذیر نمودن مشخصات و گاه متن کامل این منابع در جهان امروز متداول است. با توجه به تعداد گسترده تر مؤسسات و دانشگاههای ایران از میان کتابخانه های مراکز دانشگاهی و غیر دانشگاهی همانگونه که در این پژوهش مشاهده شد تنها 49 مؤسسه در سایت خود بخشی را به کتابخانه اختصاص داده اند که از این تعداد تنها 51 درصد از امکانات اپک استفاده کرده اند. با توجه به نتایج این پژوهش لزوم بهره گیری هر چه بیشتر از اپک، گسترش تعداد نرم افزارهای جامع کتابخانه ای در زبان فارسی به منظور گسترش دایره انتخاب کتابخانه ها برای تهیه و بکارگیری آنها در کتابخانه ها و اپک ها با توجه به کیفیت و ویژگیهای مورد نیاز، توجه هر چه بیشتر به تهیه نسخه فارسی برای سایتهای کتابخانه ها، و توجه به رفع مشکلات ارتباطی سایتهای کتابخانه احساس می شود. بر آینه کار نشان می دهد تلاش بیشتری لازم است تا کتابخانه های ما از فن آوری های جدید ارتباطی و الکترونیکی با توجه به ویژگیهای بومی برای بالا بردن کمیت و کیفیت فعالیتهای خود بهره گیری نمایند و فاصله خود را با دنیای جدید کتابداری و اطلاع رسانی کم کنند.

پی نوشت ها:

1. World Wide Web
2. Sites
3. فهرست همگانی پیوسته (OPAC Online Public Access Catalogue)
4. در این پژوهش سازمانها و مؤسسات به دو دسته دانشگاهی و غیردانشگاهی تقسیم شده اند.
5. <http://www.yahoo.com/>
6. <http://www.dmoz.com/>

7. لازم به ذکر است بسیاری از سایت‌های شناسایی شده در این پژوهش خود نیز دارای بخش سایر پیوندها بوده‌اند که از این فهرست‌ها نیز برای شناسایی سایت‌ها استفاده شد.

8. مرورگر Internet Explorer

9. نرم‌افزار Microsoft Word از سری Microsoft Office

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com

www.kandoo.cn.com